

Številka: U-I-11/96

Odklonilno ločeno mnenje sodnika dr. Ude

Ne strinjam se z odločitvijo o zavrženju pobude za začetek postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti Uredbe o merilih za ugotavljanje izpolnjevanja določenih pogojev za pridobitev državljanstva Republike Slovenije z naturalizacijo, ki temelji predvsem na ugotovitvi, da pobudnik ni izkazal pravnega interesa za začetek tega postopka, ker v Uredbi ni določbe, ki bi predpisovala, da se Uredba uporablja tudi v postopkih, ki se vodijo po Zakonu o tujcih (v nadaljevanju: Ztuj). Res je bila sicer Uredba izdana na podlagi 28. člena Zakona o državljanstvu RS (v nadaljevanju: ZDRS). Dejansko pa jo pristojni organi uporabljajo tudi tedaj, ko v postopkih za izdajo dovoljenj za začasno prebivanje na podlagi Ztuj ocenjujejo odklonitveni razlog "nevarnost za varnost in obrambo države". To pa je isti nedoločen pojem, na podlagi katerega odločajo pristojni upravni organi tudi tedaj, kadar pri ugotavljanju, ali obstojajo pogoji za priznanje državljanstva po ZDRS, ocenjujejo obstoj pogoja po določbi 8. točke prvega odstavka 10. člena ZDRS.

Po mojem mnenju Ustavno sodišče pobude ne bi smelo zavreči.

Uredba ni bila uporabljena le v posamičnem primeru, tako da bi bilo mogoče govoriti o manjšem številu ali celo o posamičnem primeru uporabe te uredbe s strani upravnih organov. Očitno je, da upravni organi v zadevah, ki potekajo na podlagi Ztuj, na splošno uporabljajo navedeno uredbo, kadar ocenjujejo "obstoj nevarnosti za varnost in obrambo države" kot odklonitveni razlog za izdajo dovoljenja za začasno prebivanje. Iz prakse Vrhovnega sodišča RS je razvidno, da uredbo uporablja tudi to sodišče, ko odloča v upravnih sporih proti dokončnim odločbam o odklonitvi dovoljenja za začasno prebivanje. Vrhovno sodišče je v začetku (na primer sodba št. U 1484/95 z dne 6. 2. 1997) zavzelo stališče, da ni podlage za uporabo sporne uredbe v postopkih, ki tečejo na podlagi Ztuj, ker je ta uredba izdana na drugi zakonski podlagi. V kasnejših odločbah pa se je Vrhovno sodišče postavilo na stališče, da je uredbo tudi v postopkih, ki tečejo na podlagi Ztuj, mogoče uporabljati in da je uredba, ki opredeljuje zakonsko nedoločen pravni pojem "nevarnost za obrambo države", pravno utemeljena podlaga za opredelitev meja in namena pooblastila iz 16. člena Ztuj (odločbi VS U 1682/95 z dne 19. 11. 1997 in U 24/96 z dne 15. 10. 1998).

V odločbi, ki jo je sprejela večina, je Ustavno sodišče sicer res zavzelo stališče, da uredbe ni mogoče uporabljati tudi v postopkih, ki se vodijo po Ztuj. Obenem pa je tudi zapisalo (glej tč. 9 obrazložitve), da je podzakonski predpis, "ki okvirno določa vsebino nedoločenega pravnega pojma na sorodnem področju, upravnemu organu le v pomoč pri takšnem odločanju". To pomeni, da mora sicer upravni organ vsebino nedoločenega pravnega pojma določiti sam, skladno z voljo zakonodajalca, da pa pri tem lahko uporablja kot "pomoč" tudi določbe sporne uredbe.

Dejstvo, da sporno uredbo uporabljajo pri izdaji dovoljenj za začasno prebivanje tako upravni organi kot Vrhovno sodišče in da tudi Ustavno sodišče šteje sporno uredbo kot "interpretacijsko pomagalo", je po mojem mnenju zadostna podlaga za sklep, da pobudnik ima pravni interes za izpodbijanje sporne uredbe.

dr. Lojze Ude